

SMHY:n jäsentiedote 3/2023

Puheenjohtajan tervehdys

Kiitos jäsenillemme kuluneesta vuodesta!

Toivomme, että löydätte nautittavia lukuelämyksiä vastailmestyneestä Nautica Fennica 2023 vuosikirjastamme, jossa on luettavissa monenlaisia merellisiä elämäkertoja ja niihin kohdistuvaa tutkimusta. Ehkä Suomen pimeät syys- ja talvi-illat ovat juuri otollisia nojatuoliseikkailuille merihistorian aalloilla.

Haluamme myös toivottaa teidät tervetulleiksi 20-22.3.

Jyväskylässä järjestettäville Merihistorian päiville, jonka ohjelma on parhaillaan valmistumassa. Sen kattoteema on Vuorovaikutuksia, jonka alle olemme koonneet merihistorian, meriarkeologian ja merietnologian alan esitelmiä ja puhujia Suomesta, Ruotsista, Saksasta ja USA:sta. Jäsenet voivat jälleen osallistua tapahtumaan omakustannushintaan € 50 (sisältäen iltaohjelman perjantaina sekä ohjelman, lounaat ja kahvit lauantaina ja sunnuntaina) joten tallenna päivämäärä jo nyt kalenteriisi. Seuraa postiasi ja muita tiedotuskanaviamme, kuten SMHY.fi ja fb-sivujamme ilmoittautumisohjeita varten!

Arvostaisimme myös teidän ehdotuksianne ja odotuksianne yhdistyksen retkitoiminnasta. Olisi hieno kuulla toiveitanne siitä, minkälaista toimintaa haluaisitte meidän teille järjestävän. Ajatuksenamme on organisoida kesällä 2024 joko Gdanskin tai

Borstön jäsenmatka, jos kiinnostusta jäsenistössä löytyy.
Muitakin ehdotuksia otetaan mielenkiinnolla vastaan!
Toivottavasti tavataan Jyväskylässä!

Hyvää loppuvuotta toivottavat Sari ja koko SMHY:n hallitus

Osoitteiden tarkistuspyyntö

Pyydämme ystävällisesti kaikkia SMHY:n jäseniä tarkistamaan, että yhdistyksellä on teille oikeat osoitetiedot. Mikäli olet muuttanut viimeisen kahden vuoden aikana, otathan yhteyttä jäsensihteerimme osoitteessa jaset@smhy.fi, ja lähetä päivitettyt tietosi hänelle.

Uutuuskirjoja

Merihistoria ja elämäkerrat – Nautica Fennica 2023
Toim. Pirita Frigren & Mikko Aho

ISBN: 978-951-616-312-6

Hinta 25 euroa.

Museovirasto ja Suomen merihistoriallinen yhdistys ovat julkaisseet monitieteisen artikkelikokoelman Merihistoria ja elämäkerrat – Nautica Fennica 2023. Teoksen ovat toimittaneet Pirita Frigren ja Mikko Aho.

Nautica Fennica 2023 koostuu kahdeksasta vertaisarvioidusta artikkelista, joissa tutkitaan merihistoriaa elämäkertojen näkökulmista. Teos lähestyy elämäkertoja folkloristiikan, historiantutkimuksen, museologian sekä kulttuuriperinnön ja maisemantutkimuksen keinoin. Se tuo esiin esimerkiksi aiemmin tuntemattomia naisia, jotka ovat jättäneet jälkensä merihistoriaan.

Elämänvaiheiden kuvaukset esittelevät ihmisiä, esineitä, paikkoja ja aluksia aina 1700-luvun jälkipuoliskon Helsingin merikapteeneista vuonna 2022 poistettuun m/s Amorellaan työpaikkana ja -yhteisönä. Borstö I -nimellä tunnettua 1700-luvun hylkylöytöä käsitellään sekä uusimpana yrityksenä tunnistaa alus että osana Borstön saaren yhteisön tarinaa.

– Artikkeleissa on erityistä se, että elämänculut tai elämänvaiheet liittyvät aina jollain tavalla mereen tai merenkulkuun, ne ovat siis keino tutkia merihistoriaa. Elämäkerrallisuus ajatellaan kirjassa laajemmin kuin vain ihmisyksilöiden elämäkertoina, kertoo kirjan toinen toimittaja Pirita Frigren.

Artikkelit perustuvat 2022 Rauman merimuseossa järjestettyjen Merihistorian päivien esitelmiin sekä avoimen artikkelikutsun tuloksiin. Yhtä lukuun ottamatta vuoden 2023 artikkelit ovat suomeksi, ja niistä on mukana ruotsin- ja englanninkieliset tiivistelmät. Yksi artikkeli on ruotsinkielinen, ja siitä on kirjassa suomen- ja englanninkieliset tiivistelmät.

Nautica Fennica on ainoa merihistorian tutkimusta esittelevä, säännöllisesti ilmestyvä vertaisarvioitu julkaisusarja Suomessa. Nyt ilmestyvä Merihistoria ja elämäkerrat on sarjan viides julkaisu. Aiempia sarjan osia julkaistaan yksitellen maksutta luettavaksi journal.fi-palvelussa.

Suomen merihistoriallinen yhdistys on saanut Merihistorian päivien järjestämiseen tukea Jenny ja Antti Wihurin säätiöltä ja vuosikirjan sarja-asun ja taittopohjan suunnitteluun Tieteellisten Seurain Valtuuskunnalta.

Kirja tulee myyntiin Museoviraston verkkokauppaan sekä Merikeskus Vellamon museokauppaan Kotkassa.

Lisätietoja:

Pirita Frigren, pirita.frigren@utu.fi

Mikko Aho, mikkojaho@gmail.com

Arviointikappaleiden tilaukset: Anna Lantee, 0295 33 6258,

anna.lantee@museovirasto.fi

Nautica Fennica [Journal.fi](http://journal.fi)-palvelussa

<https://journal.fi/nauticafennica>

Kohtalona Ruotsinsalmi – Tutkimuksia pintaa syvemmltä
Toimittaneet Vilma Lempiäinen, Johanna Aartomaa, Maarit
Laitala ja Erik Tirkkonen
Kymenlaakson museo ja Suomen merimuseo 2023
ISBN 978-952-7485-52-1

Hinta 34 €

Sivuja 307

Kirja on myynnissä Merikeskus Vellamon ja Kansallismuseon
museokaupoissa sekä Museoviraston verkkokaupassa.

Uusi *Kohtalona Ruotsinsalmi – Tutkimuksia pintaa syvemmltä*
-julkaisu laajentaa ja syventää samannimisen näyttelyn sisältöjä
ja henkilötarinoita. Se tuo uusia näkymiä niin suomalaisten,

ruotsalaisten kuin venäläistenkin kohtaloihin Kustaan sodassa ja sitä seuranneina myrskyisinä vuosikymmeninä. Kirjan ja näyttelyn ovat yhteistyössä tuottaneet Kymenlaakson museo sekä Suomen kansallismuseoon kuuluva Suomen merimuseo.

Nykyinen Kotkan seutu, tuolloinen rajaseudun pikkupitäjä, toimi 1788–1790 Venäjän ja Ruotsin valtataistelun näyttämönä. Ruotsinsalmessa käytiin vuonna 1790 Itämeren suurin meritaistelu, minkä seurauksena meren pohjaan vajosi kymmenittäin sota-aluksia. Rauhanteon jälkeen alueelle rakennettiin linnoituskaupunki. Tätä tarinaa kertomaan syntyivät vuonna 2020 Kotkan Merikeskus Vellamossa avattu Kohtalona Ruotsinsalmi -näyttely ja nyt paljon toivottu ja odotettu *Kohtalona Ruotsinsalmi – Tutkimuksia pintaa syvemmältä* -julkaisu.

Osa teksteistä on kirjoitettu taustoittamaan näyttelyä, minkä jälkeen tutkimusta on täydennetty ja syvennetty kirjaa varten. Mukana on myös aivan uutta, tähän julkaisuun kirjoitettua aineistoa. Teoksen sivuilla vuorottelevat uusi Ruotsinsalmeen liittyvä tutkimustieto, kepeämmät lyhyet tekstit, koskettavat henkilötarinat sekä kerrontaa elävöittävä kuva-aineisto. Ruotsinsalmen historiaa on koottu monipuolisesti yksiin kansiin. Kirjaa ovat olleet kirjoittamassa Kymenlaakson museon ja Suomen merimuseon tutkijat sekä lukuisat eri alojen tutkijat ja tieteentekijät.

Merén arkeologiaa – seikkailuista tieteeksi.
Toimittaneet Irma Lounatvuori ja Ulla Klemelä

Museoviraston julkaisuja 14. Museovirasto & Antero ja Merja Parman säätiö, 2023.

296 sivua, ISBN 978-951-616-313-3.

Miten, miksi ja missä meriarkeologiasta tuli Suomessa tiede? Miten ala on kehittynyt ja mitä on saatu aika vuosikymmenien saatossa? Mitkä ovat vedenalaisen kulttuuriperintötyön haasteet tulevaisuudessa? Näihin kysymyksiin etsitään vastauksia Museoviraston uudessa merihistoriallisessa suurteoksessa, jonka tekoon on osallistunut poikkeuksellisen suuri ja edustava joukko suomalaisia meriarkeologeja, -etnologeja ja historioitsijoita.

Kirja etenee kronologisesti osioissa meriarkeologian etsikkokaudelta nykypäivää kohti. Artikkelit käsittelevät aihetta tapaus- ja ilmiölähtöisesti keskittyen kukin yhteen merkittävään askeleeseen tai vaiheeseen vedenalaisen arkeologisen tutkimuksen historiassa. Tämä jaottelu tekee kirjasta miellyttävän lukea, sillä kerrallaan voi perehtyä vaikka vain Ruotsinsalmen tutkimusten varhaisvaiheisiin tai Borstön hylkyjen tutkimushistoriaan, tai lukea meriarkeologian opetuksesta tai tutkimuksissa löydettyjen muinaismuistojen konservoinnista. Vuosikymmeniä suunniteltu suurteos tarjoaa edustavan kokonaiskuvan alan kehityksestä unohtamatta harrastajasukeltajia tai ennen tuntemattoman hyllyn löytämisen hurmaa.

Vaikka kyseessä ei ole nykyisen vallitsevan akateemisen käytännön mukaisesti vertaisarvioitu teos, on *Meren arkeologiaa* mitä suurimmassa määrin vertaisarvioitu. Irma Lounatvuoren, Ulla Klemelän ja Päivi Pihlanjärven vetämä

työryhmä arvioi kollektiivisesti toistensa tekstejä ja varmisti avoimella arvioinnilla työn laadun. Kirjaa varten haastateltiin lukuisia meriarkeologian veteraaneja ja käytiin läpi mittavat arkistokokoelmat. Tukea hankkeeseen saatiin Antero ja Merja Parman säätiöltä, toiselta teoksen kustantajista. Parman nimi on monelle meriarkeologian parissa toimineelle varmasti sekin hyvin tuttu.

Meren arkeologiaa -teosta myy Museovirasto verkkokaupassaan sekä Merikeskus Vellamossa hintaan 35 €. <https://ssl.eventilla.com/kirjatilaus>

Kauppadiplomatiaa ja kauppasotaa uudessa väitöskirjassa
FT Henri Hannulan väitöskirja käsittelee Alankomaiden ulkopoliittikkaa ja kauppasuhteita Ruotsin sekä Tanskan kanssa 1600-luvun lopulla. Tutkimus keskittyy erityisesti vuosiin 1675–1690, jolloin näitä suhteita leimasivat sodat, vaihtelevat liittosuhteet sekä sopimusneuvottelut. Tutkimus tuo yhtäältä esille miksi ja miten poliittisten liittosuhteiden muodostaminen sekä sodat vaikuttivat Alankomaiden kauppasuhteisiin Tanskan ja Ruotsin kanssa. Toisaalta tutkimus osoittaa minkälainen rooli kaupallisilla intresseillä oli poliittisten suhteiden kehityksessä.

Aikaisemmassa tutkimuksessa Alankomaiden kauppaa Pohjois-Euroopan kanssa on kutsuttu "kaikkien kauppojen äidiksi" tai "äitikaupaksi" (moedernegotie); erityisesti Hollanti Euroopan kaupungistuneimpana alueena sai tyydytettyä suuren bulkkitavaran tarpeensa tuonnilla Itämeren piiristä. Tätä kauppaa sekä yleisemmin Alankomaiden asemaa maailmanlaajuisena kauppamahtina ja suurvaltana uhkasivat kuitenkin lukuisat poliittiset konfliktit, erityisesti Ranskaa ja sen liittolaisia vastaan. Hannulan kattava väitöskirja aiheesta on

vapaasti luettavissa Helsingin yliopiston avoimessa julkaisuarkistossa:

<https://helda.helsinki.fi/items/9e72ecb8-74f6-481e-ab8b-ac1249ea3ad7>

Uutisia museoista

Rauman merimuseoon alennettu pääsymaksu S-etukortilla
Rauman merimuseo juhlii Osuuskauppa Keulan 120-vuotista taivalta tarjoamalla kahden euron alennuksen normaalihintaisista pääsylipuista 16.12 asti. Perhelipun saa hintaan tarjoushintaan 15€.

Sekä museon teemanäyttely *Merenkulkijat poikkeusoloissa* että perheen pienimmille suunnattu Laivatontun joulupolku ovat vielä avoinna myös 16.12 asti, joten nyt kannattaa suunnata Raumalle ja tutustua museon tarjontaan!

Merikeskus Vellamossa talvisia konsertteja

Merikeskus Vellamossa järjestetään jälleen Vellamo soi-konsertteja.

13.12.2023 klo 18

Vellamo soi! Valoa pimeyteen- konsertti on Kotkan seudun musiikkiopiston oppilaskonsertti, joka täyttää Vellamon Venehallin Lucian päivän konsertilla.

20.12.2023 klo 18

Vellamo soi! Neljä yötä joulun -joulukonsertti.

Vellamo soi! Hyvän Tuulen Laulajien tunnelmallinen Neljä yötä joulun -joulukonsertti Vellamon Venehallissa.

Konsertteihin on vapaa pääsy samoin kuin Vellamon näyttelyihin kuten aina keskiviikkoiltaisoin klo 17-20.

Ennakkokutsu Forum Marinumin tapahtumaan helmikuussa
Forum Marinum järjestää Turussa perjantaina 2.2.2024 museolaivoihin keskittyvän kansainvälisen seminaarin. Tapahtuman aikana kuultavissa asiantuntijaesityksissä tarkastellaan esimerkiksi museoalusten merkitystä ja erilaisia historiallisten laivojen säilytyskonsepteja. Keskiössä ovat ennen kaikkea puiset alukset ja museolaiva Sigynin tulevaisuus. Ohjelma ja ilmoittautumisohjeet julkaistaan tammikuun alkuun mennessä.

Förhandsinbjudan

Forum Marinum arrangerar ett internationellt seminarium med fokus på museifartyg i Åbo fredagen den 2 februari 2024. Under evenemanget hörs expertföredrag som bl.a. behandlar museifartygens betydelse och olika slags bevarandekoncept för historiska fartyg. I centrum står framför allt träfartyg och framtiden för museifartyget Sigyn. Program och anmälningsanvisningar publiceras i början av januari.

Lisätiedot:

Tilläggsinformation:

Pauli Kivistö
Amanuessi / Amanuens / Curator
Forum Marinum
Linnankatu 72 / Slottsgatan 72
FI-20100 Turku / Åbo
Tel: +358 (0)400 3626 78
E-mail: pauli.kivisto@forum-marinum.fi

*Rauhallista joulua ja onnellista
uutta vuotta kaikille
jäsenillemme!
Kiitos kuluneesta vuodesta.
T: SMHY:n Hallitus 2023*

SUOMEN MERIHISTORIALLINEN YHDISTYS RY
SJÖHISTORISKA FÖRENINGEN I FINLAND RF
PL 134, 00171 HELSINKI
www.suomenmerihistoriallinenyhdistys.fi